

De físics i referèndums

“Vull dir que jo comprec –comprenc perfectament– l’historial ideològic del president de la Junta d’Extremadura i del president (encara) del Partit Popular a Catalunya. El que resulta admirable és que en aquest estiu i primera tardor plujosa del 1996 hagen vingut a coincidir en un esclat simultani que semblaria perfectament calculat.”

De vegades no puc desfer-me de la sensació que el senyor Pujol i els seus serveis secrets manobren en la fosca, amb eficàcia extrema, per governar el pensament i l’acció dels personatges més distants. I per fer-los coincidir, quan cal, en la pràctica del disbarat. En benefici sempre, és clar, del mateix Pujol o, en tot cas, d’allò que se suposa que el senyor Pujol representa més o menys institucionalment. Vull dir que jo comprec –comprenc perfectament– l’historial ideològic del president de la Junta d’Extremadura i del president (encara) del Partit Popular a Catalunya. No té res de particular: són coses, les que diuen tots dos, que semblen diferents i de vegades noves però són una i la mateixa i més antigues que anar a peu. El que resulta admirable és que en aquest estiu i primera tardor plujosa del 1996 hagen vingut a coincidir en un esclat simultani que semblaria perfectament calculat. Calculat, per exemple, de cara al primer 11 de setembre (avui mateix, dia que escric aquest paper, i ja he escoltat la ràdio de matí, i ja sé com va tot això de l’ofrena floral al monument, i ja sé les raons per les quals diu la senyora Rahola que no anirà a la commemoració dels vint anys d’un altre 11 de setembre, etcètera) que el senyor Pujol ha de passar del bracet de la dreta espanyola.

És complicat, tot i que era possiblement inevitable, passejar del braç amb aquests personatges que ara manen a Madrid: passejar amb els que de natural eren enemics i no es privaven de dir-ho. Llavors, entra en acció el servei d’intel·ligència. No em pregunten com, perquè no sé com s’ho fan. Cal ser molt hàbil, en efecte, per fer-li dir al professor Vidal-Quadras tot allò que diuen que va dir en una conferència (com que el professor m’interessa ben poc, tot això només ho sé per la premsa). Fer-li dir que el nacionalisme no és només cosa d’ases emocionals, cosa de gent sense cervell ni raó, de misèria intel·lectual, tautologia, inconsistència, imprecisió mental, incoherència i sentimentalitat, etc, sinó que és un perill per la democràcia espanyola, un càncer, un tumor i una patologia d’altíssim risc, la pesta. El nacionalisme català, *por supuesto*, i en tot cas el basc. Mag-

nífic: no solament som uns rucs sense seny, sinó que som, a més portadors de perilloses malalties. Una transferència en l’ordre dels insults que automàticament els fa intolerables. Als insults antics, els habituals, els catalans catalanistes –no solament Pujol– ja hi estaven acostumats. A la injúria nova, càncer de la democràcia, etcètera, costarà una mica de fer-s’hi. De manera que la injúria nova posa l’insultat en posició privilegiada, i l’insultador en situació inestable, per excés, quan el seu partit necessita estabilitat total. El resultat és conegut. El Partit Popular mostra l’escassa consistència dels principis (i l’*anticatalanisme* és un principi, o no?) comparats amb els interessos del moment, i el senyor Pujol fa una perfecta demostració de poder: el poder perfecte és aconseguir una cosa sense haver-la de demanar.

L’exemplar història ha provocat l’eixida a la llum d’una legió de defensors espanyols del professor de física (heroi de la raó i de la llibertat, víctima de la intolerància, etc), però aquest és un altre tema. O el mateix, en definitiva: la ideologia espanyola és implacable. Però en això els serveis confidencials del pujolisme no poden fer-hi res. Sí que podem fer-hi, i de segur que han fet, en les torbacions del senyor Rodríguez de Extremadura. El qual senyor (i a l’escena d’un teatre romà!), ha demanat el referèndum més fantàstic que mai haja estat imaginat: un referèndum d’*heterodeterminació*. Segons el qual els extremanys podrien decidir com volen que els *altres* els paguen els diners que els paguen. Jo havia sentit parlar de la possibilitat (teòrica) que un poble o país decidés què ha de fer amb els *propis* impostos, no que tinga poder de decidir com, i en quina proporció i manera, ha de rebre la part que rep dels impostos aliens. Que està molt bé que la continue rebent, mentre fa falta (i el perill és que farà falta sempre), però no que ens diga també com li l’hem de pagar. Si el senyor Pujol necessitava un efecte demostració en el crucial tema de la pela, li l’han regalat en el millor moment. És molt estrany que siga una coincidència, i és molt estrany que el físic i l’inventor de referèndums estiguin tan al·lucinats el mateix any i temporada. Hi veig la llarga mà d’algun servei secret.